

Když nemáte dost peněz na bydlení, můžete **úřad práce** požádat o

- **příspěvek na bydlení** a
- **doplatek na bydlení**.

Vysvětlíme, kdy můžete tyto dávky získat a jak si je udržet. Popíšeme, jak bude úřad práce zkoumat Vaše příjmy a výdaje za bydlení. Dozvíte se, jak se určí výše dávek na bydlení a kdy se vyplácejí. Zjistíte, co dělat s přeplatky nebo nedoplatky na energiích, jestli můžete dostat peníze na kauci při uzavření nové smlouvy a další podrobnosti.

Informace o dalších dávkách a o průběhu řízení o dávkách najdete v letáčích [Příspěvek na živobytí](#), [Mimořádná okamžitá pomoc](#) a [Řízení o dávkách pomoci v hmotné nouzi a o příspěvku na bydlení](#).

Letáky ombudsmana najdete na www.ochrance.cz v části [Nevím si rady se svou životní situací](#).

Kde mohu požádat o dávky na bydlení?

O **doplatek na bydlení** můžete požádat kterýkoliv **úřad práce** v kraji, kde máte **trvalý pobyt**.

O **příspěvek na bydlení** můžete požádat kterýkoliv **úřad práce** v kraji, kde **skutečně bydlíte**.

Kdy mohu získat dávky na bydlení?

Můžete je dostat, pokud

- **máte trvalý pobyt** (dlouhodobě hlášený pobyt) a **skutečné bydliště v České republice**,
- **Váš příjem nestačí** na zaplacení bydlení,
- **bydlíte na „správném“ místě**. Vše vysvětlíme níže.

Trvalý pobyt a bydliště v České republice

Místem **trvalého pobytu** českých občanů je adresa nahlášená obecnímu úřadu. U cizinců s povoleným trvalým pobytem jde o adresu hlášenou cizinecké policii. Dávky mohou dostat i další cizinci dlouhodobě hlášení k pobytu v ČR. Zeptejte se na úřadu práce. (Třeba příspěvek na bydlení může získat cizinec hlášený k pobytu v ČR alespoň 365 dnů, doplatek na bydlení i občan jiného státu EU nebo jeho rodinný příslušník, pokud jsou hlášeni k pobytu v ČR déle než tři měsíce.)

Bydlištěm je místo, kde skutečně žijete. Musíte tedy úřadu práce sdělit, kde bydlíte. Pokud bude nezbytné prokazovat, že opravdu žijete v České republice, můžete doložit, že tady pracujete, děti tady chodí do školky nebo do školy, studujete tady, chodíte k lékaři a podobně.

Kdy je můj příjem příliš vysoký na to, abych dostal/a dávky?

Příspěvek na bydlení dostanete, pokud za bydlení utratíte více než 30 % (v Praze 35 %) příjmu, pokud však 30 % příjmu (v Praze 35 %) zároveň není vyšší než [normativní náklady na bydlení](#) (více na www.mpsv.cz v sekci *Průvodce – Dávky a příspěvky – Bydlení – Příspěvek na bydlení*).

Doplatek na bydlení získáte, pokud dostáváte **příspěvek na živobytí**, ale Váš celkový příjem po zaplacení nákladů na jídlo a další nezbytné věci přesto nestačí na zaplacení bydlení. Pokud nemáte příspěvek na živobytí, může Vám úřad práce přiznat doplatek na bydlení, pokud příjem nepřesahuje 1,3násobek částky živobytí. Více v letáku [Příspěvek na živobytí](#).

Kde mohu bydlet, abych dostal/a dávky na bydlení?

Obě dávky (příspěvek na bydlení i doplatek na bydlení) můžete dostat, když bydlíte

- ve vlastním bytě nebo rodinném domě,
- v bytě na základě služebnosti bytu,
- v bytě na základě nájemní nebo podnájemní smlouvy,
- v bytě manžela/manželky, pokud sami nežádají o dávku,
- ve vlastní rekreační stavbě, pokud přiměřeně splňuje **standardy kvality bydlení**.

Doplatek na bydlení můžete dostat i v dalších případech – když bydlíte

- v bytě, ale máte jinou než nájemní či podnájemní smlouvu (např. smlouvu o výpůjčce), rozhodnutí nebo jiný právní důvod bydlení,
- v azylovém domě, v domově pro seniory, v domově pro osoby se zdravotním postižením, v domově se zvláštním režimem, v chráněném bydlení, v domě na půli cesty, v terapeutické komunitě a ve zdravotnickém zařízení lůžkové péče.

Doplatek na bydlení také můžete dostat, pokud úřad práce posoudí Váš **případ** jako „**hodný zvláštního zřetele**“, když bydlíte

- v části bytu (užíváte jeden pokoj v bytě),
- v ubytovně, pokud má schválený ubytovací řád a obec doporučila poskytovat doplatek,
- v nebytovém prostoru, pokud přiměřeně splňuje **standardy kvality bydlení**.

Úřadu práce musíte předložit písemný dokument, podle kterého můžete bydlet na daném místě (například smlouvu).

Co není případ hodný zvláštního zřetele?

Bez vážných důvodů jste **opustili předchozí bydlení v bytě**.

V obci byste mohli získat **jiné přiměřené bydlení** (v bytě, v pobytovém zařízení sociálních služeb).

Nemáte vztah k obci, v níž teď bydlíte

(nepracujete tu, nežijete tu s rodinou, děti sem nechodí do školy, nepřestěhovali jste se sem ze zdravotních důvodů, jste vedeni v evidenci uchazečů o zaměstnání u jiné krajské pobočky úřadu práce než té, v jejímž obvodu je obec).

Úřad práce si vyžádá informace také od obecního úřadu.

Kdy rekreační stavba (nebytový prostor) splňuje standardy kvality bydlení?

- samostatný uzamykatelný prostor
- alespoň jedna pobytová místnost,
- neomezený přístup k pitné vodě (stačí studna),
- obytná místnost má alespoň 8 m² (16 m² – pokud jde o jedinou místnost),
- světlá výška místností alespoň 2,6 m a v podkroví 2,3 m (v případě chaty 2,5 m a v podkroví 2,3 m), lze uznat i o něco méně,
- koupelna a záchod (u chaty stačí záchod),
- denní osvětlení, větrání a vytápění s možností regulace vnitřní teploty,
- požadavky pro bezpečnost a ochranu zdraví

Splnění standardů na žádost úřadu práce **kontroluje stavební úřad**.

Jak úřad práce posuzuje příjmy?

Za jak dlouho?

U **příspěvku na bydlení** se hodnotí příjmy za předchozí **kalendářní čtvrtletí**.

Když o **doplatek na bydlení nově žádáte**, hodnotí se příjmy za **3 měsíce** před podáním žádosti. Pokud jste však ztratili podstatnou část příjmu (přišli jste o práci, skončila Vám podpora v nezaměstnanosti nebo rodičovský příspěvek apod.), pak jen za **měsíc**, v němž příjem podstatně klesl (o třetinu nebo alespoň o 1 000 Kč).

Pokud již **doplatek na bydlení dostáváte**, hodnotí se příjem za minulý měsíc.

Započte se celý příjem?

Započte se jen **čistý příjem**, to znamená, že se od příjmů **odečtou náklady** na jejich dosažení, zajištění a udržení (tj. daně, pojistné na sociální a zdravotní pojištění atd.).

Podnikatelům se započítává zákonem určená **minimální částka**, i když nemají žádný příjem.

U **doplatku na bydlení** se ale jako příjem započítává jen **70 %** čistého příjmu ze zaměstnání a **80 %** příjmu z podpory v nezaměstnanosti a při rekvalifikaci, z dávek nemocenského pojištění a z důchodu. Ostatní příjmy se započítají plně.

Úřad práce Váš příjem **nemůže snížit o exekuční srážky, splátky úvěru (hypotéky) nebo výživné**. I když tedy kvůli exekuci dostanete méně, započte se celá mzda (důchod nebo jiné příjmy).

Posuzují se příjmy a náklady všech lidí v bytě (jiném prostoru)?

Úřad práce počítá příjmy a náklady na bydlení všech **tzv. společně posuzovaných osob**. Mezi ně patří manžel (manželka), děti a další lidé, pokud s Vámi bydlí a vedete společnou domácnost (společně hradíte náklady na jídlo a bydlení).

Pokud jako samoživitel/ka žijete s dětmi u svých rodičů, posuzuje Vás úřad práce společně, započítá tedy i příjmy Vašich rodičů.

Úřad práce můžete požádat, aby s některými lidmi dál nepočítal.

U **příspěvku na bydlení** musíte prokázat, že s Vámi tři měsíce nebydlí.

U **doplatku na bydlení** musíte prokázat, že

- s Vámi nebydlí (můžete například doložit nájemní smlouvu k jinému bytu),
- ačkoliv s Vámi bydlí, nevedete společnou domácnost, tj. neplatíte společně své náklady (užíváte oddělené místnosti, máte oddělené potraviny apod., to by úřad práce mohl ověřit přímo u Vás doma); takto **nelze „vyloučit“** manžela/manželku nebo děti.

Které náklady na bydlení úřad práce uzná a jak (kolik z toho)?

Náklady na bydlení úřad práce nezapočítá plně, pokud překročí normativní náklady na bydlení (u příspěvku na bydlení) nebo částku, která je v daném místě obvyklá (u doplatku na bydlení).

1 U **příspěvku na bydlení** se **nejprve** sečtou **skutečné úhrady** nebo **pevně stanovené částky** za předchozí kalendářní čtvrtletí:

- skutečné **nájemné** (podnájemné),
- stanovené **srovnatelné náklady** u družstevních bytů, bytů vlastníků, služebností bytu a rekreačních chat,
- skutečné platby za **plyn, elektřinu a služby spojené s užíváním bytu** a stanovené náklady za **pevná paliva**.

2 Pokud ale průměrné měsíční náklady na bydlení **překročí** tzv. normativní náklady na bydlení, **započtou se jen normativní náklady**. Normativní náklady jsou průměrné celkové náklady na bydlení podle druhu bydlení, velikosti obce a počtu členů domácnosti. Stanoví je každý rok vláda, stejně jako výše uvedené srovnatelné náklady a náklady za pevná paliva.

Pokud **nově bydlíte jinde** a ještě jste neměli příspěvek na bydlení, započte se 80 % normativních nákladů na bydlení.

Náklady za služby spojené s užíváním bytu jsou náklady za vytápění a teplou užitkovou vodu, vodné a stočné, náklady na provoz výtahu, osvětlení a úklid společných prostor, odvoz odpadních vod a čištění jímek, za společnou televizní a rozhlasovou anténu a odvoz komunálního odpadu a další prokazatelné a nezbytné služby související s bydlením.

V případě **doplatku na bydlení** se sečtou tzv. **odůvodněné náklady na bydlení** v daném měsíci (ještě nemusíte mít zaplacené, stačí předpis nájemného, rozpis plateb), **ale vždy jen tolik, kolik je v daném místě obvyklé** (kolik se obvykle platí), někdy i s dalšími omezeními (dále):

- **nájemné**,
- obdobné náklady u družstevních bytů, bytů vlastníků nebo při jiném užívání bytu (ale nejvýše tzv. srovnatelné náklady u příspěvku na bydlení - popis výše),
- **náklady za služby spojené s užíváním bytu**,
- **úhrada prokazatelné nezbytné spotřeby energií** (elektřiny, plynu a dalších druhů paliv),
- obdobné platby v nebytovém prostoru a na ubytovně (ale nejvýše 80 % normativních nákladů na bydlení pro nájem),
- obdobné platby v zařízení sociálních služeb (nejvýše normativní náklady na bydlení pro nájem),
- obdobné platby v rekreační stavbě užívané vlastníkem (nejvýše 90 % normativních nákladů pro družstevní byty a byty vlastníků).

Jak úřad práce určí náklady na bydlení pro doplatek na bydlení, pokud bydlím s dalšími lidmi, kteří se mnou ale nevedou společnou domácnost?

Pokud prokážete, že s Vámi spolubydlící nevedou společnou domácnost, započítá úřad práce do Vašich nákladů na bydlení jen **podíl z celkových nákladů** za byt (nebytový prostor nebo ubytovnu). Pokud nemůžete doložit skutečné náklady, úřad práce započte obvyklé náklady nebo normativní náklady (u nebytového prostoru a ubytovny pouze 80 % normativních nákladů).

Proplatí mi úřad práce i nedoplatky na službách a energiích?

Nedoplatky na službách a energiích úřad práce připočte k běžným nákladům. Dávky na bydlení se tak mohou zvýšit. Výjimečně může úřad práce na úhradu nedoplatku poskytnout takzvanou mimořádnou okamžitou pomoc.

Naopak **přeplatek** na službách a energiích úřad práce odečte od běžných nákladů. Dávky na bydlení se tak v daném měsíci sníží nebo je nedostanete.

Kolik peněz dostanu?

Příspěvek na bydlení si můžete orientačně spočítat v [kalkulačce](#) na www.mpsv.cz.

Vypočte se jako rozdíl mezi náklady na bydlení (nejvýše však normativními náklady na bydlení) a 30 % příjmu (v Praze 35 %). Dostanete tak část uznaných nákladů na bydlení, která přesahuje 30 % Vašich příjmů (v Praze 35 %). Skutečné náklady však mohou být vyšší.

Příklad: Paní Kadrnožková žije se svým desetiletým synem v Brně. Za byt platí celkem 12 500 Kč. Má příjem 9 000 Kč (7 000 Kč z podpory v nezaměstnanosti a 2 000 výživné na syna).

Úřad práce nemůže započítat celý nájem, ale nejvýše normativní náklady na bydlení pro dvě osoby v Brně (11 097 Kč). 30 % z příjmu 9 000 Kč je 2 700 Kč. Od normativních nákladů (11 097 Kč) se tedy odečte 30 % příjmu (2 700 Kč) a paní Kadrnožková **dostane příspěvek na bydlení 8 397 Kč**.

↓ 12 500 Kč výdaje na bydlení			
zbytek = 1 403 Kč	normativní náklady = 11 097 Kč		
	11 097 - 2 700 = 8 397 Kč	2 700 Kč	6 300 Kč
	↑ příspěvek na bydlení	↑ 30 % ← příjem 9 000 Kč →	↑ 70 %

Doplatek na bydlení se vypočte jako rozdíl mezi odůvodněnými náklady na bydlení sníženými o příspěvek na bydlení (pokud jste ho dostali) a upraveným příjmem (k příjmu se připočte příspěvek na živobytí a odečte se částka živobytí rodiny; částku živobytí zákon určuje pro každého člověka, záleží na věku, na snaze a možnosti získat příjmy a také na tom, jestli žije sám, nebo s dalšími lidmi, tyto částky pro jednotlivé lidi se pak sečtou; jde o částky kolem existenčního a životního minima; více v letáku [Příspěvek na živobytí](#)). Kdyby vyšla záporná částka, doplatek na bydlení nedostanete.

odůvodněné náklady na bydlení		upravený příjem =	
- příspěvek na bydlení	= zbytek	příjmy + příspěvek na živobytí	- živobytí
	- upravený příjem		
	↑ doplatek na bydlení		

Příklad (pokračování): U dávek pomoci v hmotné nouzi se jako příjem započítá jen 80 % podpory v nezaměstnanosti. Příjem tedy bude 7 600 Kč (80 % ze 7 000 Kč je 5 600 Kč, plus výživné 2 000 Kč).

Příspěvek na živobytí se vypočítá tak, že se od částky živobytí rodiny (5 970 Kč) odečte příjem snížený o 30 %, tedy o přiměřené náklady na bydlení (tedy 5 970 Kč - 5 320 Kč) a vyjde **příspěvek na živobytí 650 Kč**.

příjem pro účely dávek pomoci v hmotné nouzi		živobytí rodiny 5 970 Kč	
80 % podpory v nezaměstnanosti = 5 600 Kč	+ výživné 2 000 Kč	- 5 320 Kč	= 650 Kč
= příjem 7 600 Kč			
- přiměřené náklady na bydlení (= 30 % příjmu = 2 280 Kč)	= 5 320 Kč		↑ příspěvek na živobytí

Příklad (pokračování): Pokud úřad práce posoudí platby za nájem, služby a energie jako obvyklé, bude při určení doplatku na bydlení dále počítat s 12 500 Kč.

Příspěvek na bydlení 8 397 Kč na nájem nestačí, chybí 4 103 Kč. Doplatek na bydlení se vypočte tak, že se od 4 103 Kč (náklady snížené o příspěvek na bydlení) odečte upravený příjem ve výši 2 280 Kč (k příjmu 7 600 Kč se přičte příspěvek na živobytí 650 Kč a odečte se částka živobytí 5 970 Kč). **Doplatek na bydlení tak bude 1 823 Kč.**

odůvodněné náklady na bydlení 12 500 Kč		příjmy 7 600 Kč	+ příspěvek na živobytí 650 Kč
- příspěvek na bydlení 8 397 Kč	náklady - příspěvek = 4 103 Kč	= 8 250 Kč	
	- 2 280 Kč *	- částka živobytí 5 970 Kč	= upravený příjem 2 280 Kč *
	= 1 823 Kč		

upravený příjem ↑ ↑ **doplatek na bydlení**

Paní Kadrnožková má tedy

- 7 000 Kč podporu v nezaměstnanosti
- 2 000 Kč výživné na syna
- 650 Kč příspěvek na živobytí
- 8 397 Kč příspěvek na bydlení
- 1 823 Kč doplatek na bydlení

19 870 Kč. Po zaplacení bydlení jí zůstane na jídlo a ostatní nezbytné věci 7 370 Kč.

Musím se přestěhovat, dostanu peníze na jistotu (kauci)?

Pokud nemáte peníze na úhradu jistoty (kauce), kterou pronajímatel chce při uzavření smlouvy, může Vám úřad práce v odůvodněných případech přiznat **mimořádnou okamžitou pomoc**.

(Je to dávka pomoci v hmotné nouzi.) Úřad práce ale nejdříve zjistí, zda nemůžete nájem bytu získat bez složení jistoty. Vyplatí Vám pak nanejvýš dvojnásobek nájemného, které je obvyklé v daném místě. Při dalším stěhování byste měli k úhradě jistoty využít vrácenou jistotu z dosavadního nájmu.

Budu dál dostávat dávky, když se přestěhuji?

Pokud jste dříve dostávali **příspěvek na bydlení**, budete ho mít dál. Vypočítá se podle nákladů za poslední kalendářní čtvrtletí z předchozího bydliště. Pokud jste ho dosud neměli, požádejte o něj hned po přestěhování, úřad práce použije 80 % normativních nákladů na bydlení.

Pokud jste dostávali **doplatek na bydlení**, nahlásíte přestěhování úřadu práce. Doplatek na bydlení vypočte podle Vašich nových nákladů na bydlení. Pokud jste doplatek neměli, požádejte o něj hned po přestěhování, úřad práce ho může přiznat od měsíce, ve kterém jste podali žádost.

Co když ten z rodiny, kdo dostával doplatek na bydlení, přestal splňovat podmínky (byl vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání, šel do vězení)?

Pokud uživatel bytu (jiného prostoru) dosud dostával dávky, ale teď přestal splňovat podmínky, bude úřad práce dávky **dál vyplácet nejstarší společně posuzované osobě**.

Co musím dělat, abych o dávky nepřišel (nepřišla)?

Dokládat úřadu práce **příjmy a náklady na bydlení**.

Přijít na úřad práce, když Vás pozve, ledaže jste nemocní nebo máte jiný vážný důvod.

Oznamovat změny, které ovlivňují nárok na dávku (např. získání majetku, práce, spolubydličího, vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání apod.).

Umožnit „šetření v místě bydliště“, tedy nechat pracovníky úřadu práce přijít na návštěvu a prohlédnout si Vaši domácnost. (Úřad práce nemusí termín návštěvy oznamovat předem, pokud Vás ale opakovaně nezastihne doma, měl by s Vámi termín návštěvy dohodnout.)

Dokládat výpisy z bankovních účtů, případně z účtů společně posuzovaných osob.

Pokud bydlíte v nebytovém prostoru nebo na ubytovně, musíte se snažit najít byt a požádat o pomoc obec, kde máte hlášený trvalý pobyt nebo kde teď žijete. Pokud Vám obec nabídne přiměřené bydlení a Vy ho bez vážného důvodu odmítnete, přijdete o doplatek na bydlení.

Pokud uvedené povinnosti nesplníte, nemusí Vám úřad práce dávky přiznat nebo Vám je odejme.

Kdy úřad práce vyplácí dávky na bydlení?

Příspěvek na bydlení se vyplácí v měsíci následujícím po měsíci, za který náleží (dávku za prosinec dostanete v lednu).

Doplatek na bydlení se vyplácí v měsíci, za který náleží (dávku za leden dostanete v lednu).

Může úřad práce bez mého souhlasu posílat dávky přímo pronajímateli?

Ano, pokud k tomu má úřad práce **dobry důvod** (hrozí, že dávky nepoužijete k zaplacení nákladů na bydlení, neumíte s dávkami hospodařit apod.). Tehdy může dávky na bydlení **posílat přímo na účet pronajímatele nebo poskytovatele služeb** k zaplacení nájemného a služeb spojených s užíváním bytu (třeba vodné a stočné, centrální vytápění nebo dodávka teplé užitkové vody a další) nebo služeb, které platíte sami přímo dodavateli (třeba plyn nebo elektřina).

Také může část dávek poslat přímo **společenství vlastníků jednotek**, pokud jste nezaplatili zálohy za služby spojené s užíváním bytu nebo příspěvek do fondu oprav.